

Ποικιλόμορφος λαὸν ἔσμεν διαιτᾶται ἀνὰ μέσον των δύο μεγάλων θαλασσῶν ἐν ταῖς ὀρειναῖς χώραις τοῦ Καυκάσου. Αἱ Κιρκάσαι γυναῖκες εἶνε περιώνυμοι διὰ τὸ κάλλος των, ἀλλὰ τὴν ἔμφυτον ταύτην σωματικὴν ἀρετὴν δὲν ἔχουσιν ἐξ ἴσου πάσαι αἱ συγγενεῖς φυλαί, ὅπως δὲ συμβαίνει πανταχοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οὐ μόνον περικαλλεῖς, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγαι ὑπάρχουσιν ἀσηχημάταται γραφαὶ καὶ δυσειδέσταται νεαραὶ εἰς-έτι τὴν ἡλικίαν γυναῖκες.

Ἄλλ' ἄξιοι περιεργείας καὶ λαμπραὶ εἶνε αἱ ἐνδυμασίαι των καὶ ἐν ταῦτῳ πολυειδεῖς, διότι ἐκάστη τῶν διαφόρων φυλῶν τηρεῖ καὶ φυλάσσει ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἰδιάζοντα αὐτῇ χαρακτηριστήρα. Καὶ ἡ ἐφευρετικωτέρα τῶν ἐν Παρισίοις ἱερειῶν τοῦ συρμού, ἡ ὁποία, νὰ ἐδοῦλευεν, ὡς λέγουσιν, ἔσαν μὲν τεράτιδας χέρι, οὐδέποτε δὲ κατώρθου νὰ φέρῃ εἰς πέρας τοιαύτην ποικιλίαν περὶ τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν διακόσμησιν τῶν ἐνδυμασιῶν, ὅταν καθ' ἐκάστην δημιουργοῦσι τὰ δημόδη τοῦ Καυκάσου ἔθιμα, τὰ ὅποια εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπερτεροῦσι παντὸς συρμού.

Αἱ καθ'αυτὸ Κιρκάσαι φέρουσιν ἐθνικὴν στολὴν ὁμοιοτήτην πρὸς τὸν ἱματισμὸν τῶν οὐσῶρων τῆς Οὐγγαρίας. Ὁ περιεργότατος καὶ ἕλιος ἰδιόρρυθμος κόσμος τῆς κεφαλῆς συνίσταται ἐκ κυλίνδρου δεκαπέντε ὑφεκατόμετρα ὕψος ἔχοντος, οὗ τὸ εὖρος εἶνε ἀκριβῶς ἴσον πρὸς τὴν περιφέρειαν τῆς κεφαλῆς καὶ ὅστις ὀριζοντεῖως εἶνε περιεραμμένον διὰ τριπλῶν σειρῶν χρυσῶν γαϊτανίων, πεπλεγμένων ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐκ λεπτοτάτου σύρματος. Ὁ κύλινδρος οὗτος στενοῦται πρὸς τὰ ἄνω δίκην πυραμίδος ἔχουσης ἐξ πλευρᾶς ἐκ καθαροῦ μετάλλου καὶ ὕψος εἰκοσι περὶ τοῦ ὑφεκατομέτρων. Ἐκάστη τῶν πλευρῶν τούτων φέρει διάφορα κοσμήματα ἐκ χρυσοῦ καὶ καλύπτεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ τριγῶνων χρυσῶν ἐστραμμένων πρὸς τὰ κάτω καὶ ἔχοντων ἐν μέσῳ των ἀργυροῦν τροχόν. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς πυραμίδος ταύτης κρέμονται λεπταὶ ἀργυροὶ ἀλύσεις μετὰ κομβίων, ἐπίσης ἀργυρῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πάλιν μέρους ἐξαρθῶνται δύο λεπτότατα, μακρὰ καὶ χρυσαῖα σχοινία, ἀπολήγοντα εἰς δύο χρυσοὺς καὶ δύο ἀργυροὺς κροσσούς. Λεπτὸς, ἀνδοστῆλιτος καὶ λευκὸς πέπλος περιβάλλει τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς καὶ πάντα τὸν ἱματισμὸν, ὅστις ἀποτελεῖται ἐκ μακροῦ καὶ λεπτοῦ ἀνδρικοῦ χιτῶνος μετὰ εὐρεῶν χειρῶν καὶ ἐξ ἐσθῆτος ἀνοικτῆς εἰς τὰ ἔμπροσθεν. Ὑπεράνω ταύτης φέρουσιν αἱ Κιρκάσαι καὶ ἕτερον ἀχειριδωτὸν χιτωνίσκον, ὅστις ἔμπροσθεν ἐπὶ τοῦ στήθους φέρει διάφορα κενητὰ κοσμήματα καὶ τρεῖς παραλλήλους σειρὰς μικροτάτων, σφαιροειδῶν καὶ ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένων κομβίων.

Ἡ στολὴ αὕτη βεβαίως εἶνε ζωγραφικὴ καὶ χαρίεσσα, ἀλλὰ δὲν εἶνε τοιαύτη καὶ παρὰ ταῖς ἄλλας φυλαῖς τῆς Γεωργίας. Αἱ γυναῖκες τῶν Καλμουκίων φέρουσιν ὑψηλὸν πῖλον μετὰ δέρματος, δέκα ὑφεκατομέτρων πλάτους ἔχοντος, καὶ ἀνωθεν αὐτοῦ ἕτερον τετράγωνον πῖλον ἐξ ἔριου, παρυφασμένον ποικιλοτρόπως. Ἡ ὑπὸ πυκνοῦ πέπλου κεκαλυμμένη κόμη καθιναῖται μέχρι τῶν κροτάφων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ὅπισθεν δ' ἐπίσης εἶνε χωρισμένη εἰς δύο μακρὰς πλεξίδας. Αἱ γυναῖκες τῆς Δαγεστάνης ἐνδύνονται πενιχρῶς καὶ μάλιστα ἐνίοτε βράκη μόνον ἀποτελοῦσιν ὅλην τὴν ἐνδυμασίαν των· οὐδέποτε ἀποβάλλουσι τὸ εὖρον καὶ λευκὸν ὕφασμα, δι' οὗ κατὰ τὰ ἀνατολικά ἔθιμα περιτυλίσσονται καὶ καλύπτουσι τὸ πρόσωπόν των, ὅταν ἴδωσιν ἄνδρα προσερχόμενον, ἢ ὅπωςδὴποτε πλησιάζοντα αὐτάς.

Ὁ συνδέτης τοῦ „Τρουβαδούρου“ καὶ τῆς „Τραβιάτας“, οὗ τὸ ἀρτιφανέστατον μουσικὸν ἔργον „Ὁθέλλος“ ἐγένετο ἀντικείμενον τῶσαν συζητήσεων καὶ περιγραφῶν, ὁ πολὺ Ἰωσήφ Βέρδης δὲν ἀνήκει εἰς τὴν κλάσιν τῶν μουσολήπτων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἐν πενιχρῶς οἰκίμασι ἀνωθεν τῆς στέγης βεμβάζοντες ἀκροῶνται τοὺς αἰωνίους ῥυθμούς, τοὺς ἀδιακόπως ταράσσοντας τὰ σπλάγγνα των· αὐτὸς συγκαταλέγεται μεταξύ τῶν πλουσιωτάτων τῆς Ἰταλίας καλλιτεχνῶν. Ὁ Ἄρθουρος Πουγγίνος, γράφας καὶ ἐκδοὺς ἐσχάτως βιογραφίαν τοῦ Βέρδη, μετὰ πολλῆς χάριτος περιγράφει τὴν

ἔπαυλιν τῆς Ἁγίας Ἀγάθης, λαμπροῦ καὶ ἑγγὺς τοῦ Βουφέττου κειμένου κτήματος, ὅπου διάγει τὸ θέρος ὁ Βέρδης. Ἡ γῶρά ὅπου ἡ ἔπαυλις κείται στερεῖται τοπογραφικῶν θεληγῆτων, ἀλλ' εἶνε λίαν γόνιμος. Παραπλευρῶς μακρᾶς τινος δενδροστοιχίας ἐκ λευκῶν ἴστανται ἔμπροσθεν μεγάλης πύλης δύο ἰτέαι καὶ εἰς τὴν πύλην ταύτην εἰσέρχεται τις διὰ τινος γεφύρας, δι' ἧς καὶ μόνης συγκοινωνεῖ τὸ οἶκημα τοῦ καλλιτέχνου πρὸς τὸν ἔξω κόσμον.

Τὸ πυκνὸν φύλλωμα τῶν δένδρων προφυλάσσει τὴν ἔπαυλιν ἀπὸ τῶν περιέργων βλεμμάτων τῶν διαβινόντων τὴν λεωφόρον, ἐν ᾗ εἰς τὴν ἑτέραν πλευρᾶν μέγας καὶ καλῶς διατηρούμενος κήπος ἐκτείνεται μέχρι τῶν ὄχθων μικρᾶς τινος λίμνης. Ὅστις ἐγγιζούσης τῆς ἐσπέρας προσέρχεται ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ σιωπηλῆς δενδροστοιχίας πρὸς τὸν μονήρη οἶκον καταλαμβάνεται ἀκουσίως ὑπὸ ἀνεξηγήτου αἰσθημάτων καὶ νομίζει ὅτι οἱ μελαγχολικῶς κλινόντες κλάδοι τῶν δένδρων ψάλλουσι τὸ ἐπιθανάτιον ᾄσμα τοῦ Τρουβαδούρου, ἢ μέλπουσι τὸ τελευταῖον παράπονον τῆς θνησκούσης Βιολέτας.

Πέραν τῆς λίμνης ἐξαπλοῦνται, διασχιζόμενα ποῦ καὶ ποῦ ὑπὸ μακρῶν δενδροστοιχιῶν, τὰ ἀπέραντα κτήματα τοῦ διδασκάλου. Ὁ Βέρδης δὲν εἶνε μόνον καλλιτέχνης εὐφάνταστος καὶ εὐερέδιτος, ἀλλὰ καὶ γεωπόνος οὐχὶ ἐκ τῶν τυχόντων, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν μελέτην τῶν προόδων τῆς ἀγγλικῆς καὶ γαλλικῆς γεωπονίας. Τὴν πρὸς τὰ χρήσιμα καὶ πρακτικῶς ὠφέλιμα αὐτοῦ ῥοπήν ἐνδεικνύει ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ἔπαυλεως καὶ ἡ ἐκλογή τῶν ἐπιπέλων μετὰ τῆς ἄλλης τοῦ οἰκήματος διασκευῆς. Συνήθως συνδέεται ἐν τῷ κοιτῶνί του, κειμένῳ ἐπὶ τῷ ἴσογαίῳ καὶ ἐστολισμένῳ μετὰ καλλιτεχνικῆς ὄντως πολυτελείας. Ὁ θάλαμος περιέχει λαμπρὸν κλειδοκύμβαλον, βιβλιοθήκην καὶ γιγαντιαῖον ἀξιοπεριεργὸν ἐπιπλόν, διατέμενον τὸν θάλαμον εἰς δύο τμήματα καὶ περιέχον πλουσίαν συλλογὴν ἀγαματίων, δοχείων καὶ καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων.

Εἰς τὴν βαθεῖαν σιγὴν τῆς νυκτὸς ἀκούονται ἐκ τοῦ δωματίου τοῦτου αἱ συγκινητικαὶ μελωδίαί, αἵτινες παράγονται ὑπὸ τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος τοῦ καλλιτέχνου. Ἐδῶ ἔγραψεν καὶ ὁ „Λὸν Κάρλος“ ἐν διαστήματι ἐξ μηνῶν. Ὅπως τὸ οἶκημα, οὕτω περιγράφεται καὶ αὐτὸς ὁ καλλιτέχνης ὅτε ἦτον ἀκόμη πενήτην καὶ πέντε ἐτῶν, ἐν ᾗ τῶρα εἶνε ἑβδομηκοντοῦτης καὶ πλέον τὴν ἡλικίαν. Ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ζωηρὸς καὶ ῥωμαλέος ἀπολαύει σιδηρᾶς ὑγιείας καὶ ἀναπτύσσει μεγάλην δραστηριότητα· ὅλη του ἡ μορφή προδίδει τὴν ἀθλητικὴν βίωσιν καὶ τὴν εὐστάθειαν τοῦ χαρακτηριστοῦ· δὲν εἶνε μόνον τώρα ὑγιέστερος παρὰ τὸ πρότερον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλητικώτερος, μᾶλλον εὐπροσέγγος καὶ ὀμιλητικὸς. Ἡ ἔπαυλις τῆς Ἁγίας Ἀγάθης εἶνε ἡ προσφιλεστέρα του διαμονή. Περὶ τὴν ἑν' ὄραν τῆς πρωῆς περιδιαβάσει ἀνὰ μέσον τῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ ἄλσους, ἐπισκέπτεται τοὺς ἀγρούς καὶ τὰ οἰκήματα τῶν ἐκμισθωτῶν καὶ κατόπιν ἐπὶ τῆς μικρᾶς λέμβου του διασχίζει τὰ κύματα τῆς μικρᾶς λίμνης. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν μένει ἀργός. Διὰ τὴν ἀναπαυθὴν ὀλίγον ἐκ τῆς μουσικῆς, καταφεύγει εἰς τὴν ποίησιν καὶ διὰ τὴν μετριάσθη τὰς ἐκ ταύτης ἰσχυρὰς ἐντυπώσεις προσφεύγει εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν κλάδος ἐπιστήμης καὶ ἀνθρωπίνης γνώσεως, εἰς ἣν τὸ ἀνήσυχον καὶ φιλομαδὲς πνεῦμά του νὰ μὴ ἐνεβάθυνε μετὰ ζήλου καὶ ἐμβριθείας.

Τὴν ὠστικὴν δύναμιν τῆς φαλαίνης ἐπεχείρησεν ἐπ' ἐσχάτων μεταξύ ἄλλων νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ ὁ ἐν Ἐδιμβούργῳ καθηγητῆς Τούρνερ. Ἐχων λοιπὸν ὡς βάσιν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ φαλαίνα ἐντὸς μιᾶς ὥρας διατρέχει ἀπόστασιν 20 χιλιομέτρων, ὑπολογίζει ὅτι τοιοῦτό τι κῆτος, ἔχον 24 μέτρων μήκος καὶ οὐρὰν πλάτους 6 μέτρων, ζυγίζον δὲ 75 τόνους, ἀναπτύσσει δύναμιν 145 ἵππων, ὅπως θυνηθῇ μετὰ τῆς μνημονευθείσης ταχύτητος νὰ κινήθῃ διὰ μέσου τῶν ὑδάτων.